

Komisija za sklepe ugotavlja, da je bil izredni občni zbor v Kranju sicer dobro zamišljen, da pa je zaradi nerodnega vodenja zborovanja, pomanjkanja časa in morda tudi zaradi preobsežnega programa, dolgovernosti in eksplozivnosti nekaterih diskutantov ostal na pol poti.

Vprašanja, ki se z njimi srečujejo podružnice in republiški odbor, in naše dosedanje delovanje, naj nam bodo vodilo za nadaljnje delo.

Komisija za sklepe:
dr. Marja Boršnik
Franc Jakopin
Aleksander Skaza

POMENOSLOVNI PABERKI IZ ZGORNJE TERSKE DOLINE

Na ponovno vprašanje, ki sem ga postavil ljudem v vseh vaseh v sami zgornji Terski dolini, kar sem jih doslej obiskal, ali pojejo slovenske pesmi, sem dobil en sam odgovor: da ne pojejo slovenski. Če že pojejo, potem so to furlanske ali italijanske pesmi; v poslednjih letih prevladujejo že italijanske modne popevke.

Pesmi s slovenskim besedilom, kar sem jih doslej mogel posneti *toy Bárde* in *tana Njivici*, so preredke, šest po številu. Zna jih malokdo: tri starejše domačinke. Danes so zagotovo že relikti. Da pa so nekoč peli in da so peli, poleg posvetnih, tudi nabožne pesmi v domačem slovenskem narečju in to kljub temu, da jih niso v cerkvi peli menda nikoli, nam je priča pomenski razvoj glagola *peti*, *pojem*. Poznajo ta glagol in ga stalno rabijo izključno v pomenu »mólití, mólim«: *pieti* (Bardo, Njivica) = moliti; *so pieli par talján* (Sedlišča) = molili so po italijansko; *ke ne e tikiy píela* (Njivica) = ki je toliko molila; *če spíeti rožárh*, *e djaŷ* (s polglasnim č v -ti, (Sedlišča) = bo molil rožni venec, je pravil.

Ta pomenski premik je zahteval nov izraz za pomen »peti, pojem«, in zanj so šli na posodo, na *posúobo*, k furlanščini: *ciantâ* > *éantáti*.

Če paberkujem po zvezku, v katerega sem si v poslednjih treh letih zapisal kakih 800 izrazov, ki sem jih sam čul na območju terskega dialekta, najdem še nekaj besed, ki kažejo večji ali manjši pomenski premik. Na nekatere sem že opozoril v članku *Ljudje ob Teru*, VI (*Sodobnost*, XVII, str. 449.) Naj dodam: *lédate* (s polglasnim e, Njivica) < *gledati* pomeni »obiskati«; *míza* (Vizont) = skrinja; *múlica* (Vizont) s polglasnim i = črevo; *masúca* (Pod bardan, Njivica) = surovo maslo; v Bardu in Vizontu pravijo temu *spu'oja*; *okláti* (Sedlišča) = pičiti; *oklála a na káča* = pičila ga je kača; *obúti se*, *oboučen* (Vizont, Njivica) = obleči se; *tíčeca* (Vizont) = metulj.

Zanimiv je tudi pomenski premik pri tujki: *uérbatí* (Njivica). *Si mó'la dí'elati za mori'eti si uérbatí hli'ebac* = morala sem delati, da sem si mogla služiti kruh.

Pavle Merku
Trst

ŠTIRI ZANIMIVOSTI IZ BELOKRANJSKEGA NAREČJA

Že štirideset let je, kar sem v belokranjskih vaseh krog Metlike, Lokvice, Suhorja, Radovice in Drašičev slišal dotlej neznane besede: *nabàre*, *nabôga*, *nabôzi* in *revo ne*. V materinščini sem pa le premalo doma, da bi sam znal pomen teh besed razložiti. Nikogar nisem z uspehom povpraševal o zapletenih pomenih teh besedi. Spraševal sem Pavla Karlina, ki mi je obljubil pomoč Engelberta Gangla, vendar se preko obljube same nismo skopáli.

Želim prikazati pomen teh besed v stavkih, ki so mi jih oblikovali preprosti Beli Kranjci, vendar moram dostaviti, da so vselej podlegli mojemu vmešavanju, zaradi česar skoraj menim, da nisem terne zadel. Vselej so se zmedli in pod vplivom šolanega človeka popustili. Kakor so skraja trdili, da velja *nabàre* za moški, a *nabôga* za ženski

spol, so se mi pri določevanju ali za tistega, ki govori, ali onega, komur je stavek namenjen, izneverili in pripovedovali stavke tudi v drugačni postavi. Nič trdnega mi niso pričali njihovi pogledi.

Prisluhnite, prosim, in povejte svojo, če veste in marate, kamna name ni treba metati! *Nabàre, znaš, kaj ti bom povedal! — Nabàre, čuj, nekaj je novega! — Nabàre, tak to gre! — Znaš, nabàre, čudno se to gôdi. — Joj, nabàre, kaj bomo z Rusih še doživeli! — Oj, nabàre, Martin, ne bo, ne, to tak! — Nabàre, Nuza, počivaj z volih. Nahrani jih, potlej šele napoji! — Nabàre, gòspud, bolj počasi, zakaj s kravah je križ: trudne so od dolgega pota.*

Nabôga, glej, kako je pisanko ta Željko lepo našaral! — Nabôga, vidiš, kaj sem z ustaših doživela! — Nabôga, na božji sem poti bila, pa, nabôga, sem se lepega nagledala. — Nabôga, kaj ni res? — Nabôga, Iča, kak je ta pes velik.

Nabôzi, veliko smo med vojno pretrpeli, ali se nam zdaj, nabôzi, gôdi kot nikoli. — Nabôzi, sem bolna, da me bo konec.

Revo ne! Kaj me boš izkoriščal! — Revo ne! Ne grem ti delat. — Revo ne! Tega ne boš pri meni dosegel. — Revo ne! Piši ti mene nekam! — Kaj neče rasti, revo?

Ta belokranjski rêvo, *ne!* ali rêvo *ne!* je vselej uvod v nikalno oblikovan stavek.

Hinko Wilian
Ljubljana

GRADIVO

V OCENO SMO PREJELI

Jože Pogačnik, Zgodovina slovenskega slovstva 1. Srednji vek, reformacija in protireformacija, manirizem in barok. Založba Obzorja Maribor. 1968. 244 str.

Zgodovina slovenskega slovstva 2. Klasicizem in predromantika. Založba Obzorja Maribor. 1968. 235 str.

Zgodovina slovenskega slovstva 3. Klasika in romantika. Založba Obzorja Maribor. 1969. 208 str.

Franček Rudolf, Celjski grof na žrebcu ali legenda o strukturi. Založba Obzorja Maribor. 1969. 59 str.

Neža Maurer, Skorja dlani in skorja kruha. Založba Obzorja Maribor. 1969. 77 str.

Dominik Smole, Krst pri Savici. Založba Obzorja Maribor. 1969. 83 str.

Ivan Kreft, Spomini. Založba Obzorja Maribor. 1969. 301 str.

Dokumenti Slovenskega gledališkega muzeja, 14. Ljubljana 1969. 251 str.

CENJENE NAROČNIKE PROSIMO,
DA PORAVNAJO LANSKO IN LETOŠNJO
NAROČNINO!
(PRVI ŠTEVILKI 1969/70 SMO PRILOŽILI POLOŽNICO)